СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XL. Ч. 106. | Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 7 травня 1932. | VOL. XL. No. 106. Jersey City, N. J., Saturday, May 7, 1932. | THREE CENTS.

ВЕЛИКОДНА ПИСАНКА - РІДНІЙ ШКОЛІ В КРАЮ.

ГУВЕР ГАНИТЬ КОНҐРЕС ЗА БЕЗДІЛЛЯ

КАЖЕ, ЩО ЦІЛИЙ КРАЙ ТЕРПИТЬ ЧЕРЕЗ ТЕ, ЩО ДОСІ НЕ ЗРІВНОВАЖЕНО БУДЖЕТУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер вислав до конґресу письмо, в якім дуже гостро атакує становище сенату супроти теперішньої кризи. Письмо написане в такім гострім тоні, якого не було ніколи в ніякій відозві чи заяві Гувера. Кажуть, що воно впало на конґрес як якась бомба підчас ворожого наступу.

Президент складає на конґрес вину за те, що досі не ухвалено ще податків і не заведено потрібних ощадностей. Президент не каже прямо, що це демократи винні тому, але з цього письма ясно виходить, що він звалює вину на демократів.

Сенатор Робинсон заявив у відповіди на письмо президента, що коли конґрес не відповів свому завданню, то тому винен президент, котрий досі не предложив сенатови конструктивної програми, бо ті проекти, які предложено з боку уряду, виявилися неточними, а їх обчислення були побудовані дуже часто на неправдивих інформаціях. Сенатор Рід говорив, що тепер такі часи, що треба хіба американського „Мусолінія", щоби виратували край з хаосу.

А посол Нортон назвав письмо Гувера „найдешевшою політичною промовою, яку він колинебудь чув."

БОРА ЛИЦЕМ ДО ЕВРОПИ І СВІТА.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Бора, відомий з того, що радив завжди Америці більше думати про себе ніж про інші держави і держатися оподалік від чужих справ, виголосив у сенаті промову, яка не згідна з його давними поглядами.

Бора не надіється великого успіху з Женевської розброїної конференції, ні з тої, яка збереться в Льозанні на економічні наради. І твердить, що треба щось робити, щоби спинити дальші зброєння та полагодити репарації. Бо без полагоджених репарацій, каже Бора, Европа не може піднестись, а тимсамим не піднесеться й Америка.

Бора радить далі поробити кроки, щоби срібло було привернене на світовім ринку до цеї сили, яку воно мало в 1925 р. Він каже, що Злучені Держави і Франція мають у своїх депозитах $11,000,000,000, а цілий світ разом з Анґлією і Німеччиною всього $3,000,000,000. Тому саме треба Америці довести до якогось порозуміння з іншими державами, щоби пустити в рух срібло, а тимсамим піднести покупну силу багатьох держав світа.

АРЕШТУВАЛИ СЛАВНОГО ДЕТЕКТИВА, ЩО ШУКАВ ЗА СИНОМ ЛИНДБЕРҐА.

ВАШИНҐТОН. — Ґастон Мінс, детектив, відомий з ріжних скандальних афер, які він розсліджував у часах адміністрації президента Гардінґа, й автор книжки про загадочну смерть Гардінґа, виринув знову на ширшу арену. Ото арештовано його за те, що побрав $100,000 на викуп викраденої Линдберґам дитини, але по місяці очікувань не віддав грошей, ні не доставив дитини. Гроші одержав від міссіс Мек Лін, жінки видавця ґазети „Вашинґтон Пост", приятельки родини Линдберґів.

НЕ ХОЧЕ ГОЛОСУВАТИ НА ГУВЕРА.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Норис, републиканець з Небраски, каже, що він не буде голосувати при президентських виборах на Гувера, а віддасть свій голос на Рузвелта, якщо він буде назначений кандидатом.

ВАЖКИЙ ЗАКИД ВОКЕРОВИ.

НЮ ЙОРК. — Перед леґіслятурною комісією, яка розслідже господарку міста, зізнавав Чарлз Мичель, президент „Нешенел Сіти Бенк", що мейор Вокер просив його дати добрий звіт про „Еквітебл Ковч Компані", бо хотів видати відозву, щоби публика поперла ту компанію і купувала її шери. Мичель того не зробив, бо вважав „Еквітебл" з фінансового боку кепським ризиком.

НЮТОН ОДЕРЖАВ НОМІНАЦІЮ, АЛЕ ВІД СТУДЕНТІВ.

КЛІВЛЕНД. — Студенти „Вестерн Різерв Юніверзіті" назначили Нютона Д. Бейкера кандидатом на президента. Бейкер подякував за ту „номінацію" і заявив, що хотів би мати таких делеґатів на демократичній конвенції.

ГЮЗ ПРОТИ КОРУПЦІЇ В СУДАХ.

ВАШИНҐТОН. — Начальний суддя Гюз говорив до членів „Америкен Ло Інститут" про потребу очищення судів від хабарництва, вважаючи це найважнішим завданням.

ЗАВЗЯТА ВИБОРЧА БОРОТЬБА.

Французький премієр міністрів, Тарде, закликав радіом виборців бути розсудливими й не піддаватися кличам лівих партій, бо вибори соціялістів та інших лівих до парляменту можуть привести до хаосу. Провідник радикальних соціялістів, Еріо, що був уже премієром Франції, сподівається дістати в парляменті більшість для своєї партії. У Франції вже числяться з тим, що до влади прийде знову Еріо.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО.

В неділю, дня 8-го травня, в годині 9-тій рано, зі стації WOV 1130 kc., відбудеться українська радіопрограма, з відчитом і музикою під назвою „Провідна Неділя на Бойківщині". Музичну програму виповнять Бойки з Синевідська.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

„Ля Трібюн де Женев" повідомляє, що втікачі з України оповідають у Кишиневі, що брак засобів поживи викликав поважні розрухи в Харкові, де жінки, простоявши даремно цілу ніч під дощем та снігом, розграбили три маґазини та побили урядовців.

В Полтаві салдати ГПУ стріляли до натовпу та вбили 5 осіб. В інших місцевостях відбуваються розрухи викликувані браком хліба. Селяни полишають село, тікаючи від голоду.

ДВАЦЯТЬЛІТНЯ ДОЧКА ВОЮЄ СОКИРОЮ.

Двацятьлітня дочка Вол. Урбанюка, Марія, учениця 6. кляси народньої школи у Львові, в суперечці ранила в голову 56-літню А. Маркевич, що з нею живе її батько від 8 літ. Ранену відвезли до шпиталю, а малолітню злочинницю по списанню протоколу полишили на волі. Жінка Урбанюка розвелася з ним і живе з ким іншим. Крім дочки Марії мають Урбанюки сина, Володислава.

ЗА КРИВОПРИСЯГУ.

В Кремянці окружний суд з Рівного засудив поміщика, Москаля Дубліцького зі Шпиколосів, та його свідків, Д. Саломона, Дмитриненка, Жебровського і Ґольденберґа, за те, що Дубліцький підмовив їх, а вони під намовою присягали в суді на неправду в розправі за аліменти, за які пізвала Дубліцького до суду зведена ним дівчина.

ДЕФРАВДАЦІЯ В ЖИДІВСЬКОМУ ПОХОРОННОМУ ТОВАРИСТВІ.

В Кремянці викликала велике поруціення скарга до адміністративної влади на управу жидівського похоронного товариства, якої члени здефравдували гроші та допустилися інших каригідних учинків. Староство має намір перевести ревізію та настановити в товаристві урядового комісаря.

ОЩАДНІСТЬ ДОБРА, АЛЕ НЕ В ШКІЛЬНИЦТВІ.

Союз Товариств Родичів у Ню Йорку предложив мейорови міста й президентови шкільної ради свою резолюцію, в якій родичі противляться плянови обтинати число вчителів у публичних школах та збільшувати кляси. Родичі кажуть, що коли ощадність має бути заведена, то вона не повинна відбиватися на найважніщім завданню міського уряду, на вихованню будучих горожан. Діти, збиті великими масами в кляси, мучаться, денервуються; їх виховання задержується, або навіть поступає назад.

Родичі вважають, що пересічна кляса не повинна переносити числа 39 учеників. Тепер пересічна кляса має 35 дітей.

ДЕЩО ПРО ХРЕСТ З ЙОРДАНУ У ГЛІБОВІ.

На Йордан прикрасила була молодь у Глібові (Грималівщина) жовто - блакитними стяжками хрест, вирубаний з леду на ставі, під яким опісля, як що року, відправлялось водосвяття. Це не подобалося місцевим римо-католикам, які, до речі сказавши, є збаламученими Українцями. Один з них, Лев Махій з Пізнанки Ґетьманської, висловився в кузні при людях так: „Ліпше були би зробили, щоби були той хрест г... помалювали". На донесення одного з Українців городський суд у Грималові засудив цього Льва Махія за обиду релігії на 14 днів кари із завішенням на 2 роки. Додати треба, що давнє співжиття греко-католиків з римо-католиками і Поляками з вини цих останніх зовсім припинилося. Нині чимраз більше напруження між одними і другими, головно з тої причини, що одних влада всюди протеґує, а про інших — хіба краще не згадуймо.

ЖОРСТОКА, АЛЕ ПЕВНА СМЕРТЬ.

Безробітний Павло Ґардзяк з села Скороше біля Варшави жив у крайній нужді. Це вже йому остогидло, отже пішов на залізничий шлях, куди пробігають електричні дроти з високим напруженням. Тут обмотав свою голову й шию дротом, кінець перепхав крізь рукав і, привязавши камінь до нього, закинув на дроти. Погиб у туж мить від електричної струї в 5,000 волт.

КОМІСАРСЬКІ ПОДВИГИ.

В Лужку горішнім, пов. Самбір, на місце громадської ради й війта, що не мали „зауфаня" у влади, поставлено комісаря, Юзефа Лаха. Маючи громадську касу у своїх руках, він почав днями й ночами пити в „добірній" компанії. А село тягнулося з останнього, щоби заспокоїти забаганки пана комісаря. Бачучи, що вже більше грошей не видадуть, почав він відбирати грошеві перекази, що приходили на адреси громадян, та ховав гроші у кишеню. Все те виявилось і справа пішла до суду.

ВОРОЖБА СЕРБСЬКОГО ВЧЕНОГО.

Михайло Пупін, відомий сербський учений та професор Колюмбійського університету в Ню Йорку, говорив на бенкеті для Міжнародної Комунікації, що вже незадовго буде можна не тільки чути голос бесідників на тисячу миль, але й рівночасно їх бачити.

З ЖИТТЯ ПЛАСТОВИХ ЧАСТИН.

Пластова робітня національних прапорців у Ржевницях. Український пластун з Данціґу, Богдан Морозенко, був свого часу в Данії і виніс цікаві спостереження, що данський національний прапор можна бачити в кожній данській хаті і що його там шанують як найбільшу цінність в родині. Брат Морозенко подав думку, щоб у Пласті зорґанізувати робітню національних прапорців та щаб пропаґувати цей звичай також серед українського громадянства. Ржевницькі пластуни й пластунки зорґанізували 10. III. 1932 таку робітню і вже на святі 20-ліття Укр. Пласту можна було бачити цілий ряд чудово зроблених прапорців (з жотто-блакитного шовку з вишитим тризубом) на щоглах. Дехто з українських громадян вже купив собі такий прапорець. Ціна одного прапорця з щоглою 8 кч. Замовляти можна в діточому пл. курїні в Ржевницях.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ШЛЮБ НЕВАЖНИЙ.

Найвищий суд у Варшаві вирішив цими днями, що вінчання польського громадянина католицького віроісповідання в радянському Союзі — не має в Польщі законної сили.

ВИНО ЗАДУРНО.

Портуґалія має багато вина. Експорт за границю впав. Щоб заохотити мешканців до пиття вина, уряд видав розпорядок, що всі готелі, ресторани, каварні мають давати гостям до столу по ¼ кварти вина даремно.

СУДИЛИ ЗА ВБИВСТВО ДИТИНИ, ЯКОЇ НЕ БУЛО.

Дня 11-го березня ц. р. відбулася перед тернопільською лавою присяглих розправа проти Марії Панчишин з села Кокошинців, скалатського повіту, за те, що вона в березні м. р. вдушила свою новонароджену дитину, і проти Петра Ольницького за співучасть у тому вбивстві. Але в часі розправи, на підставі зізнань трох свідків лікарів, виявилося, що Марія Панчишин не тільки не вдушила дитини, але взагалі ніякої дитини не вродила. Обоє підсудні вийшли на волю.

НЄ ДЛЯ РУСІНУФ!

Два мулярі Українці довідалися, що в оо. домініканів у Тернополі є якась робота. Пішли, щоб її згодити. Але коли вікарій довідався, що вони Українці, сказав: Овшем, ест, леч не для Русінуф".

ПІДПИСАНО КИТАЙСЬКО-ЯПОНСЬКЕ ЗАМИРЕННЯ

ДВА ЯПОНЦІ Й ОДИН КИТАЄЦЬ ПІДПИСАЛИ ЗГОДУ В ШПИТАЛЮ. ЯПОНІЯ ВІДВОДИТЬ СВОЇ ВІЙСЬКА З ПОЗИЦІЙ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Нарешті підписано угоду про китайсько-японське замирення в районі Шанґгаю. Замирення підписали також японський міністер у Китаю, Шиґеміцу та ґенерал Уєда, які знаходяться в шпиталю з причини тяжкого поранення підчас бомбового замаху на їх життя. По двох годинах по підписанню угоди Шиґеміцови відрізано ногу нижче коліна, щоб уратувати його життя. Підписуючи угоду, Шиґеміцу сказав китайському представникови, щоб він передав китайському народови, що Шиґеміцу щиро бажає мира й спокою.

Ґенерал Уєда також знаходився в тяжкому стані, коли підписував угоду. В іншому шпиталю цю угоду підписав китайський заступник міністра справ закордонних, Кво Таїші. Він знаходиться в шпиталю після того, як китайські студенти тяжко його побили ніби за угодовство з Японцями.

Японське командування вже видало своїм військам приказ відходити з позиції біля Шанґгаю в райони інтернаціональної дільниці міста. Треба сподіватися, що в районі Шаґгаю нарешті наступить фактичне замирення між Китайцями та Японцями. Ця мирова угода може викликати нову горожанську війну в Китаю, бо її противники можуть леґко використати для себе протияпонські настрої китайських мас та окремих діячів.

АРЕШТУЮТЬ РАДЯНЦІВ.

МОСКВА (СССР). — З Хабаровська одержано відомости, що в Манджурії, переважно в Харбіні, арештовано більше ніж сто радянських урядовців та підданих радянської Росії. Арешти перевела японська жандармерія, яка після допиту в жандармерії передала їх до рук китайських детективів, де арештовані попадали в руки російських білоґвардійців.

На китайських поліційних стаціях арештовані зазнають тяжких тортур від російських білоґвардійців, які знаходяться на китайській службі.

БОЛЬШЕВИКИ ІҐНОРУЮТЬ КОМІСІЮ ЛІҐИ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Ґенеральний секретар Ліґи Націй, сер Друмонд, звернувся до російського комісаря справ закордонних, Літвінова, з телеґрамою, в якій просив, щоб російські офіційні чинники в Манджурії помагали комісії Ліґи Націй, яка там розслідже становище.

Літвінов відповів, що тому, що Росія не є членом Ліґи Націй і не брала участи в формуванню цієї комісії, він уважає неможливим помагати її праці.

ЕКОНОМІЧНА КРІЗА В РОСІЇ.

МОСКВА (СССР). — Світова економічна кріза відбивається тяжко і на „соціялістичній" радянській державі. Це особливо яскраво видно з зовнішньої торговлі радянської Росії. В 1931 році російський довіз машин та ріжних фабрикатів переважив вивіз сировини та збіжа за 1930 рік на 146,912,000 долярів, тоді, коли по скількости Росія значно більше ніж у 1930 році вивезла за кордон ріжного краму.

Збільшення російського вивозу за кордон за рік було у висоті 1.3%, але зменшення прибутку від вивозу було на 21.7%. Чим далі буде тягнутися світова кріза, тим тяжче вона відбиватиметься на Росії й на всіх плянах большевиків.

ТОРНАДО В ІНДІЇ.

КАЛЬКУТА (Індія). — В провінції Бенґаль пронеслося торнадо. Страшної сили вітер знищив кілька індійських селищ. Нараховано 20 убитих, а більше 100 тяжко покалічених людей. Кілька соток худоби згинуло, а також понищені збіжеві поля.

ПУАНКАРЕ ЗНОВУ НА ПОЛІТИЧНОМУ ОВИДІ.

ПАРИЖ (Франція). — Передвиборча аґітація до парляменту закінчується. Противники премієра Тарде виступили з заявою, що передвиборча аґітація Тарде зраджує його бизсильність і безрадність. Ліві й соціялісти сподіваються здобути в парляменті більшість, що приведе їх до влади у Франції.

Між ішим Пуанкаре в інтервю заявив, що він ще чується на стільки бадьорим, що може вернутися знову до активної політики й навіть зможе стати на чолі національного уряду, коли це буде потрібне. Він думає, що Еріо тепер не зважиться знов організувати соціялістичний уряд, памятаючи, до чого вже був привів Францію такий уряд у 1926 році.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРИЧИНОК ДО СТАРОГО ПИТАННЯ

Анґлійський переклад третього тому споминів покійного князя Бернарда фон Більова, що появився тепер в Америці, викликав сейчас велике зацікавлення серед читаючої публики. Цей том появився друком аж по смерти автора і його вже широко обговорювали в Німеччині, Франції й інших краях, бо книжка дає багато причинків до вирішення важних спірних питань. З тих питань автор свідомо зачіпає питання відповідальности за війну, питання, на якому сваряться колишні аліянти й Німеччина, але мимоходом він порушує питання, які можуть обходити й інших.

Князь Більов складає головну вину за війну на бувшого німецького цісаря Вільгельма II. та його дорадників. Він не закидає бувшому цісареви бажання війни; він навіть виразно стверджує на основі багатьох розмов з ним, що цісар був проти війни та хотів їй запобігти. Цісар завинив несвідомо, через свою нездібність запобігти війні. В тій нездібности не був звичайний брак сил перед переважаючими силами, але груба несправність. Коли сербсько-австрійські відносини стануди перед тяжкою крізою з причини сараєвського замаху, німецький цісар, замісць доложити всіх сил для заглаєння війни, дав австрійському цісареви вільну руку поступати з Сербією, як йому хотілось, а це при нездібности австрійського цісаря полагоджувати справи мирно могло значити тільки війну. В цей спосіб німецький цісар показався комплетним нездарою в правлінню, і це його пізніше коштувало престол.

Щодо втрати престола, то Більов каже, що Вільгельм не повинен був утікати з Німеччини перед революцією, але боронитися перед нею. Цим він ще раз показався, каже Більов, нездарою, але він певно думає, що цісар був трусом і вузким самолюбом, нездібним на пожертвування себе для справи.

Пруський юнкер з роду, Більов певно вважав себе монархістом. З републикою він не симпатизував і про німецьких републиканців він говорить багато терпких слів. Та своїми споминами він мимоходом бє в самий корінь монархізму. Коли німецький монарх загнав мирний німецький народ у найстрашнішу в його історії війну, яка в своїх наслідках наложила на народ неможливі до перенесення тягарі; коли його син не дає навіть ґарантій такого талану, який мав старий цісар; коли в Австрії тесаме зробив австрійський цісар, то що варта ціла система монархії для розвязки скомплікованих новочасних питань народів і світа?

ЗДІЙСНЮВАННЯ СТАРИХ ПОЛЬСЬКИХ ПЛЯНІВ

Від найдавніших часів польсько-українського сусідства намагалися Поляки опанувати українські землі. Але Польща не мала ніколи потрібної на це фізичної сили. А коли ці землі через ріжні політичні обставини й попадали під польське панування, то глибока свідомість окремішноти, закоріненої в українському народі, була постійною перешкодою для польських плянів. Тому від найдавніших часів намагалася Польща змінити вигляд наших земель, вирвати, або бодай приглушити почуття окремішности українського народу. Це було і є причиною, що Поляки здавна вмовляли, ба навіть деякі з них тепер ще вмовляють у себе й у нас, що Україна й Галицька Русь ніколи не були самостійними державами, що це від віків польської землі, заграблені українськими князями, що Українці ніколи не мали власної культури. Мабуть булоб зайвим пригадувати практики польського панування на наших землях, в наслідок яких було зродилося козацтво, гайдамаччина, ріжного роду братства, рільничі страйки та довголітня боротьба за українську школу.

Коли український нарід не проявив у минулому такої сили, щоби раз на все знівечити польські пляни, то це тільки тому, що не мав потрібних на це матеріяльних засобів. Ті, що такі засоби мали, пішли доволі вчасно в чужий табор, збогачуючи його культурно й матеріяльно. Колиж український нарід усеж таки задержав свою окремішність, то це ознака його життевої сили, що захавалася в його душі й орґанізмі.

Плян, який намагався знівечити окремішність українського народу — виринав у ріжних часах, раз сильніше, раз слабше; але він не впав до сьогодня. Щоби не дати Українцям здобути матеріяльних підстав у боротьбі за життя нації, переводили Поляки вже навіть за Австрії парцеляцію маєтків на українських землях поміж Мазурів при помочі окремо створеного „парцеляційного банку". Одночасно вдалося їм перешкодити їхніми заходами у Відні, щоби й Українці створили собі свій парцеляційний банк. Тому Українці вже здавен-давна не могли набувати землі. Поза цим Поляки не допускали нашої молоді до шкіл, перепиняли розвиток рільництва, захопили управу Галичини виключно на свою користь, використовували розмірно невисоку національну свідомість українських мас і поширювали серед них роздор, піддержуючи москвофільство по засаді „пустити Русина на Русина", а — маючи в руках уряди — старалися, щоби не виявити повного числа тих, які себе причисляють до нашого народу.

В 1921 р. підписали представники Радянської України договір у Ризі, на підставі якого перейшли деякі українські землі (Сх. Галичина, Волинь, Холмщина, Полісся й Підляша) під панування Польщі. На цю польсько-радянську постанову погодилася й Антанта через Раду Амбасадорів, видаючи своє рішення з 15. березня 1923 р. щодо Сх. Галичини. Антанта вважала, що вона мала право до Галичини, бо — коли розпалась Австрія, то зріклася своїх прав до того краю на руки Антанти. На цих то землях веде теперішня Польща свою давню політику. На доказ, що ця політика не є ніякою новістю, тільки нестримним виконанням давніх широких плянів, вистане навести дещо з тих засад, які в 1908 р. ухвалювала тодішня т. зв. „правіца народова" на свому зїзді в Кракові. Ось вони:

„Рільничі школи для селян закладати тільки в Західній Галичині. Поляків приймати до тих шкіл задурно, покриваючи кошти їх удержання краєвими стипендіями, а „Русинів" приймати лише за високою оплатою, щоби вони не могли з тих шкіл користати. Через те піднесеться культура польського селянина, а „руський" хлоп буде пропадати в темноті й нужді. А перед світом ми скажемо, що Українці такі ліниві, що не хотять користати з науки.

„В українських ґімназіях заводити утраквізм (двомовний виклад. — Авт.), то є про людське око викладати по польське й по українськи, але в дійсности українське зіпхнути на самий зад, а піддержувати польське в тих ґімназіях.

„За ніщо в світі не дати Українцям окремого університету, бо це була би фабрика української інтеліґенції, яка для наших плянів дуже небезпечна.

„Треба видати статистику, з якої виходило би, що у Східній Галичині є так багато Поляків, що Українці не мають права вважати Галичину за українську землю.

„Між український нарід не давати до урядів ніякого Поляка з Західної Галичини, бо вони не знають Українців і для них замяткі та польської справи не поправлять". (Тепер уже нема ріжниці у відношенню до Українців між західно- й східно-галицькими Поляками, чи навіть Варшавяками. — Авт.).

Д-р Людвик Колянковський так закінчив свою промову на тому зїзді: **„Кажу ще раз: школи утраквізувати, посад Українцям не давати, а на сході обсаджувати уряди лише вшехполяками. Швидко до праці, бо Українці грізні для нас! Кінчу словами: я думаю, що Русь треба знищити!"**

Такі були засади польської політики на наших землях до світової війни. Тому не будемо дивуватися, коли по всіх невдачних спробах з боку Поляків, щоби наш нарід розбити, — вони забираються в теперішніх часах законним шляхом перевести в діло свої давні пляни, намагаючися перебудувати Польщу якби яку одноцільно-національну державу, забуваючи, що Польща є державою національностей, де Українці становлять одну третю часть населення. Не маючи відповідної сили на те, щоби перевести у варшавському соймі зміну конституції, польський сойм поквапно перемолотив і ухвалив недавно закони про військову кольонізацію, про самоурядування й реформу шкільництва. Це саме ті справи, які донедавна нуртували хіба в головах усяких „орґанізацій народових" як „проєкт на знищенє Русі". Тепер надають тим плянам чим швидше офіційний характер у виді державних законів і державної політики.

X.

„ДОРОГА ФІНЛЯНДІЇ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТИ"

(Конспект реферату д-ра А. Норни в Українському Науковому Інституті в Берліні дня 19 лютого 1932 р.).

День 6 грудня 1917 р. був тільки вінцем вікового історичного процесу — довгої боротьби за політичну незалежність краю.

1157 р. за короля Еріха Святого Фінляндію прилучено до Швеції як автономну одиницю, так, що в титулі короля навіть стояло „Король Швеції, Фінляндії й Північних Країн". Під шведським пануванням Фінляндія прилучилась до европейської культури і виросла дійсно в самостійну історичну одиницю. Війни Швеції з Росією, які провадилися здебільшого на фінській території, причинились до того, що Фінам все частіше приходилося самим боронити свою землю, коли Шведи кидали їх на поталу. В цій боротьбі розвинулась їх самосвідомість і почуття самостійности.

1809 р. внаслідок заборчої війни Росії Фінляндія попадає під владу цієї останньої, зновуж як вповні автономна одиниця, з власними ґенеральними штатами й власним військом, про яке статут прилучення встановляв, що воно, бороначи власної території, тимсамим причиняється до оборони імперії. За представником російської влади залишилися зверхні адміністративні права та право буджетове. Це дало можливість російському урядови не скликати фінських штатів аж до 1863 року; тимчасом розвиток національної літератури, який був започаткований виданням Калевали 1835 р., допоміг сформуватися національній думці.

Початок царствування Олександра II. був періодом розцвіту Фінляндії, за котрим однак послідувала нова реакція, яка прийняла найгостріші форми при кінці девятьдесятих років. „Февральським маніфестом" 1899 року Фінляндії відібрано право мати власне військо, намісник дістав необмежене право звільняти урядовців, розвязувати союзи й зібрання. В одній точці не повелося російській адміністрації: це власне в заведенню московської військової служби; рекрути просто масово не зявлялись до служби в чужім війську, а московська адміністрація не змогла побороти цього масового пасивного спротиву, так, що військову повинність для Фінів вона мусіла замінити на спеціяльний військовий податок. Розогнене національне чуття знайшло своїх фанатиків. На представників московських адміністраторів звернулася вся ненависть населення, виявом чого було вбивство намісника Бобрикова.

В 1905 році відкликано „февральський маніфест", але за три роки російський уряд вернувся знову до політики гноблення, а фінське населення — до пасивного спротиву, в якім приймали участь навіть діти в школах.

Революція 1917 року поклала кінець цьому періодови і відновила знищену царським урядом автономію. З початком большевицької революції представники уряду Керенського зникли з Фінляндії з порадою „поступати в залежности від обставин" і всю владу в країні перебрав після жорстокої боротьби з червоними фінський ляндтаґ дня 15. XI. 1917 р. Особливу ролю в цій боротьбі відограли ті фінські добровольці, що з початком війни потайки тікали до Німеччини, щоби вчитися військової штуки: тепер вони повернули і склали перші кадри фінляндської національної армії. Дня 6 грудня 1917 року в Гельсінкі врочисто проголошено здобуту кровю і залізом самостійність Фінляндії.

Президентом визволеної Фінляндії проголошено Свінґуфвуда, який після революції повернувся з царського заслання.

Одначе боротьба за самостійність країни від 6 грудня далеко ще не скінчилась. Розбиті в отвертім бою червоні змінили тактику, старaючися за допомогою й під проводом московського Комінтерна розсадити Фінляндію з середини. Вони зорганізували у величезних розмірах аґітацію, оплюгавлюючи все, що творить поняття батьківщини, особливож народню релігію. Довго терпіло ці знущання населення; урядові палятиви не досягали своєї мети, аж поки само населення не зірвалось, щоб самочинно положити кінець цій протидержавній, зрадницькій роботі. Провід у цій акції взяла тасама суспільна верства, що й дотепер несла на своїх плечах головний тягар визволення, себто фінляндське селянство.

Цей рух почався з незначного випадку в Остерботтен на півночі Фінляндії. Селяни, побачивши в свята прибрану в московські червоні сорочки антирелігійну демонстрацію комуністів, не витерпіли, кинулися в бійку й побили демонстрантів. Це було неначе сиґналом до подібного поступовання в усій північній околиці Ляпуа. Далі рух перекинувся на всю країну. Селяни вимагали, щоби було заборонено зловживати свободою слова для протидержавної роботи та щоб протидержавні елементи не сміли приймати участи в творенню державних законів. А що цих вимог тодішній уряд не в стані був виконати, то Ляпуа провадили боротьбу самочинно. В місті Ваза зруйновано друкарню, де продукувалися комуністичні видання. До суду Ляпуа не допустили, захопивши на кілька день оборонця комуністів.

Нарешті 1 липня 1930 р. в парляменті ухвалено протикомуністичний закон і утворено новий уряд, зновуж під головуванням Свінґуфвуда. Дня 7 липня Ляпуа зорганізували марш на Гельсінкі, який був побідною демонстрацією переможного патріотичного селянства. Комуністів, членів Ляндтаґу, заарештовано. Ляпуа однаково не стреміли до диктатури; вони залишилися при демократії, вимагаючи лише, щоб заґарантованої законами свободи не вживано проти батьківщини; вони поважають закон і право, не забуваючи лише, що за ними мусить стояти узброєна державна сила. Труднощі, які робила соціялдемократія при переведенню законів проти комуністів, спричинили в них, правда, певну нехіть і зневагу до парляментарної системи.

Таким чином Фінляндія показала, що здобуту великими жертвами самостійність вміє вона не менш рішучо берегти й обороняти. Звичайно наводять як арґумент проти самостійности певні економічні невигоди малої держави. Для Фінляндця таке поставлення питання зовсім не істнує. Занадто дорогою ціною купила Фінляндія свою самостійність, занадто багато жертвенности має її населення, щоби воно не було готове своєї самостійности за всяку ціну боронити.

Даймо змогу „Рідній Школі" в Старому Краю наладнати широку постійну мережу станиць рідного національного виховання на українських землях.

В. Будзиновський.

ЗРУЙНОВАНА ГРОМАДА

(З моїх спогадів).

(3)

Приступ до неї тільки через хлопські поля. Яку користь з неї мав би Нехелєс, як би вона вернулася до нього, та як би хлопи завзялися і крізь свої поля нікого не пропустили до неї? Нехелєс мусів би на неї махнути рукою".

Такі й інші арґументи вповні переконали громадян Дубенка. І арґумент з приступом до сіножати переконав їх. Сараки не знали, що до всякої парцелі мусить бути приступ, хоч би й через чужий ґрунт. Один війт, хоч туман, приймав з резервою арґументацію Файта, бо боявся, що його, начальника громади, староство могло би скарати за те, що він позволив Файтови трактувати суд з таким легковаженням. Та війтиха Настуня була йому грізніша, бо ближча як староста. Настуня сказала, що Файт розумно говорить, отже війт згорбився, скорчився і замовк.

Коли Файта спитали, що робити, він сказав: „Коли Нехелєс пішов до суду, хоч справа до суду не належить, то треба й у суді боронитися. В суді вачнеться першою авдієнцією, на котру дістануть візвання всі господарі в Дубенку, з винятком одного Грабовського, котрий зломив громадську солідарність і до тих, що сіножатку займили, не пристав. Найліпше було би, як би на тій першій авдієнції всі пізвані заступили себе адвокатом. Він мабуть більше як по 5 корон за кождого не возьме, бо той адвокат має дуже добре серце і панів страх не любить. Як хочете, то я побалакаю з ним і поторгуюся, бо адвокатська тарифа за таку авдієнцію каже брати багато більше. Ви лише зберіть гроші і дайте мені. Я йому їх передам".

Файт поїхав на кошт громадян Дубенка до адвоката в Станиславові. Що про того адвоката розказували, не хочу тут переповідати. Був це мабуть д-р Остерман.

Крім коштів своєї подорожі Файт мав дістати для адвоката по 5 корон від нумера. Вже не тямлю, скільки тоді в Дубенку було родин і господарств. Рахуючи, що в тім часі, цебто коло 1910-го року, було в громаді 1,200 душ населення і по 5 душ в родині, дісталиб ми 220 родин і самостійних господарств. Беручи від кождого по 5 корон, Файт злупив би з громади до 1,100 корон. Адвокат приняв заступство громадян Дубенка в цілім спорі з Нехелєсом. На першій авдієнції мав таку роботу: Заявив, що заступлені ним пізвані заперечують домагання позву, та що внесуть письменний протест. За сю чверть-годинну авдієнцію адвокат міг взяти від Файта найбільше 100 кор. Решту, цебто цілу тисячку, Файт лишив собі.

Спротив проти позву мусів мати адвокатський підпис, отже за нього пізвані мусіли заплатити більше. На це Файт дістав від кождого думера по 10 корон, отже разом дістав коло 2,200 корон. З того адвокатови передав що найбільше 200—300 корон. Адвокат невелику мав роботу, бо спротив був, коротенький і однозвучний для всіх пізваних, отже тільки раз написаний, відбитий 220 разів на цикльостилю і висланий до суду.

Файт замітив, що до процесу добре було би з архіву мап у Львові видобути старі мапи Дубенка. Громадяни склалися на купно тих мап і на кошти подорожі кількох радних під проводом Файта. Коли показалося, що ці мапи замало старі, щоби бути незбитим доказом слушности претенсії громади, Файт сказав, що найстарші мапи є в архівах у Відни. Громадяни знов склалися на кошти подорожі радних і Файта до Відня. Склалися також на кошти віденського адвоката, бо, як Файт запевнив, лише адвокат має право порпати в цісарських архівах. З віденським адвокатом балакав тільки Файт. Про що він балакав, радні не знали, бо вони „нікс дайч", себто по німецьки „ні взуб". Також не знали, що Файт заплатив адвокатови, і що взяв собі.

„Коли Нехелєс воює проти вас судом", Файт говорив, „то ви мусити боронитися і побороти Нехелєса міністерством рільництва. Треба не лише внести подання до міністерства, але й поїхати на авдієнцію до самого міністра".

Від всіх господарів Дубенка стягнено на кошти подорожі депутації до міністра рільництва у Відни. Очевидно також на кошти подорожі Файта, бо до міністра мусів промовляти і відповідь міністра вислухати хтось такий, що знає німецьку мову. Також міністерських канцелістів треба було „підкупити", щоби скоро списали і до Дубенка вислали прихильне для громади рішення міністерства.

Депутація Дубенка (мабуть два радні) з Файтом поїхали до Відня. До подавчого протоколу в міністерстві рільництва Файт подав якесь письмо і зголосив себе і своїх товаришів на авдієнцію до міністра. Що стояло в письмі, поданім Файтом, що Файт сказав на авдієнції і що міністер відповів, депутати не знали, бо вони „нікс дайч".

(Далі буде).

З ЖІНОЧОГО РУХУ.

SOJUZ UKRAINOK'S SECRETARY URGES CO-OPERATION.

Many questions have poured in since the announcement of the first conference of Sojuz Ukrainok and other organizations interested in women movement. Making public replies to some of them we wish to state the following.

In 1925 the International Women's Organization held a conference in Washington, D. C. A Ukrainian delegated from Sojuz Ukrainok with headquarters then in Lemberg to this conference.

Women in New York realized the difficulties the delegate will encounter in Washington where the Polish delegate was prepared to oust the Ukrainian representation and membership from the organization because the Ukrainians do not have established government. In response to a request for cooperation the women's clubs were called together from Greater New York and Newark. A committee was elected, Mrs. Shustakewich, president, Mrs. H. Lototsky, Secretary, Miss K. Schutock, treasurer. Due to the Madam Tchekalenko-Keller power to convince the women group it was decided, after the convention to form a Sojuz Ukrainok in America (The Ukrainian National Women's League in America).

The first president was Mrs. I. Jarema, the other officers of the Committee were relected. In 1929's election Mrs. Lototsky succeeded Mrs. Jarema, Mrs. Lenchuk was elected as treasurer, and Miss Schutock as secretary. This organization has been gradually furthering the aim of the organization among women and girls throughout United States, now we have a membership of about thirty-five (35) active branches though a membership of forty-three (43). The organization has voted to hold the first womens conference in America during the week-end of May 28, 29, 30th, which will be held in New York City. An elaborate program is being arranged for this conference. It was hoped at first to have Madam Rudnitzka with us for this occasion, but on account of financial difficulties the project had to be postponed, for the time being. The conference will attempt to express the object of the organization to promote social, civic cultural knowledge, domestic science, welfare work, make efforts to organize the younger people with Sojuz as the parent organization and to coordinate its work. The program is planned for the benefit of the young people with speakers also in English. None members can attend the lectures which will be held at 217 East 6th St., only members and delegates with credentians issued by us on application for such, will have power to form committees and vote. The conference will culminate with a dinner-dance at the Commodore Hotel on the evening of May 29th. Many questions and objections are raised to the adopted formal dress for the dinner. To avoid misinterpretation and slight embarrassments which are probable by incorrect dress such as a gray or brown suit worn by an escort of a lady in evening dress, the Committee has resolved to have the word formal printed on the tickets. This does not mean that if you are not a possessor of a tuxedo or a flashy dress that you will be out of form.

The Committee was able to send out tickets only to a very small group on account of having only those addresses. Those that have not received their invitations and are not acquainted with members of Sojuz who have tickets for sale can secure them from the entertainment chairman Mrs. J. Jarema, 129 East 7th Street. The tickets for the dinner-dance are $3.50 per person and the committee must know the exact number of people wishing to attend by May 15th.

It is hoped that this first undertaking towards greater interprises by Ukrainian women in America will meet with cooperation in this time of stress; we should put aside our individual beliefs more at this time than ever and guide over plans with a feeling of tenderness and humanity to our fellowman.

K. E. Schutock, Sec'y.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БАЙОН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться у вівторок, 10 травня, в годині 7-ій ввечір, в гали церковній. Обовязком є кождого члена прибути на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі довгують, обовязково повинні вирівнати свої залеглости, бо в касі грошей нема, щоби за них розмет висилати. Хтоб хотів вступити в члени відділу і У. Н. Союза, нехай прийде на мітінг. — Юрій Бойко, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. И. Тов. Запорожська Січ, від. 367, повідомляє, що місячний мітінг відбудеться у вівторок, 10-го травня, в годині 7-ій ввечір, в гали церковній, де звичайно. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Н. Сорохтей, предс.; Д. Сподарик, секр.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN TRIBUTE TO GEORGE WASHINGTON'S BICENTENNIAL.

WASHINGTON, D. C.

TRIBUTE OF UKRAINE IS PAID WASHINGTON.

Famous Chorus and Ballet From Across Sea Give Performance Here.

Washington music lovers and devotees of Terpsichore rejoiced last night at the concert and ballet given by the Ukrainian Chorus and Ballet at the new Washington Auditorium. The performance was part of a tour of 30 cities offered by the Ukrainian Bicentennial Committee in honor of George Washington.

The Ukrainian Chorus, under the direction of Alexander Koshetz, proved a musical aggregation of great vocal beaty. The orchestra-like quality of the singing was charming, all compositions being sung a cappella, that is, unaccompanied.

Prof. Koshetz, who is noted for his work in assembling and arranging the beautiful folk songs and great ritual hymns of his native land, had the chorus under perfect control last night. The ensemble tone was of rare loveliness and the absolute pitch and harmonious production did the leader much credit.

Handled Singers Effectively.

The professor handled the singers very quietly, but effectively, and they were responsive to his slightest movement or gesture. Much of the vocal portion of the program was given over to a portrayal of the Ukraine's folk song in America, while the glorious first number, "A Chant to St. George," was stirring and animated, and was followed with an ovation.

Among the other vocal selections were "You Little Azure Star," "Chornomoretz," a song of the Black Sea Cossacks, and a "Psalm on Christ's Suffering," to a lovely setting by Prof. Koshetz.

The terpsichorean abilities of the ballet equaled the wonderful voices of the chorus. The ballet pictures and dances had been arranged by Vasile Avramenko, and they were enhanced by the dancers wearing their colorful national costumes.

About 300 Take Part.

Approximately 300 participated in the performance to evidence their appreciation for the freedom this country has given them. Symbolic folk dances to express thir gratitude were presented. One of the dances entitled "Cranes Flying Over the Ocean to the Land of Promise," symbolized the hope of happy existence in America.

Senator Royal S. Copeland, of New York, who explained the significance of the ballet and chorus, described the tribute to Washington as an art created by the people, and for the people. He said: "This folk art, born of the fertile soil of the Ukraine, of dramatic and tragic past, is a heritage of the new American of Ukrainian descent, which they offer to incorporate in the culture of America."

Judging from the splendid performance last night, the Ukrainian Chorus and Ballet will win much plaudits during its tour of 30 American cities this month.

(The Washington Post, Monday, May 2, 1932).

FROM WASHINGTON POST, MONDAY, MAY 2, 1932.

The following attended the concert by the Ukrainian Chorus and Ballet last evening at the Washington Auditorium: The French Ambassador and Mme. Claudel, the German Ambassador and Frau von Prittwitz, the Counselor of the Spanish Embassy, Senor Don Luis de Yrujo and Senora de Yrujo, Senor Don Miguel Echegaray and Senora Echegaray and Mr. Bronius Kasimir Balutis, of the Lithuanian Legation, who entertained members of the Ukrainian delegation last evening at the legation after the concert.

Others attending the concert were Senator Royal S. Copeland, of New York; Dr. George C. Havenner, Mrs. Walter Bruce Howe, Miss Laura Harlan, Mrs. Adolph C. Miller, Mrs. Edwin B. Parker, Mrs. David Meade Lea, Mrs. Hennen Jennings and Mrs J. A. C. Wright.

FROM WASHINGTON EVENING STAR, MAY 2, 1932.

Among those who attended the concert by the Ukrainian Chorus and Ballet last evening, in the Washington Auditorium, were the Ambassador of France and Mme. Claudel, the Ambassador of Belgium, Mr. Mazi; the Ambassador of Germany and Frau von Prittwitz, the counselor of the Spanish embassy, Senator Don Luis M. de Yrujo, and Senor Don Miguel Echegaray; members of the staffs of the Italian embassy, the British embassy, the Cuban embassy and the Czechoslovak legation; the Minister of Lithuania; Mr. Bronius Kasimir Balutis, who entertained members of the Ukrainian delegation at supper, at the legation, after the concert. Others in the audience were Senator Royal S. Copeland of New York, Dr. George C. Havenner, Mrs. Walter Bruce Howe, Miss Laura Harlan, Mrs. Adolph C. Miller, Mrs. Edwin B. Parker, Mrs. David Meade Lea, Mrs. Hennen Jennings and Mrs. J. A. C. Wright.

БЮРО ДЛЯ РОЗСИЛКИ КНИЖОК ПРИ УКРАЇНСЬКІМ НАУКОВІМ ІНСТИТУТІ В БЕРЛІНІ.

Хоч від початків нашої визвольної бооотьби український загал почав розуміти вагу інформації закордону про українське питання, то всеж таки до нині під інформацією у нас розумілося звичайно ознайомлення чужинців з нашим сучасним політичним станом і нашими політичними стремліннями. Одначе така інформація є недостаточна й не має виглядів на повний успіх, якщо не переведемо глибшої, аполітичної інформативної праці для ознайомлення чужинців з нашим загальним культурним станом, нашою іторією й духовою творчістю. Якраз ця ділянка культурної роботи в нас від часу визвольної боротьби занедбана може навіть гірше, ніж була передтим. Досить оглянути наукові бібліотеки на Заході, щоб у тім переконатись: коли старі українські наукові праці, що друкувалися в російських чи польських виданнях, ще часто можна подекуди знайти, то нових українських видань до останнього часу майже зовсім не було. Сталося так тому, що наукові бібліотеки дістають чужомовну літературу головно дорогою виміни, а в наших післявоєнних обставинах систематичною виміною займатись було трудно.

Щоб хоч трохи заповнити цю велику прогалину, заснував Український Науковий Інститут у Берліні в червні минулого року „Бюро для розсилки книжок", яке поставило собі за ціль утворення українських відділів при важніших наукових бібліотеках Німеччини та в деяких інших країнах. Не маючи на цю роботу ніяких спеціяльних фондів, „Бюро" мусіло спертись на жертвенність українських інституцій, а рівнож українських видавців і книгарів, — і воно не помилилося: за сім місяців свого істнування йому пощастило з пожертв та з закупна кількох ліквідаційних решток по дешевій ціні зібрати 10,707 томів книжок 143 ріжних назв. З них 3,900 томів вже розіслано до західних бібліотек та інституцій. Наша праця знайшла в чужих заінтересованих колах дуже милий відгук, бо при теперішнім стані не можна сподіватись, щоб закордонні бібліотеки могли придбати українсвку літературу іншою дорогою. З численних подяк і дописів ми набрали переконання, що наша праця йде назустріч дуже пекучій потребі і що її за всяку ціну треба продовжувати, бо її занедбання передасть справу інформації Заходу про українське питання в руки ворожих нам чинників, які будучи в ліпшім матеріяльмім стані, наповннють чужі бібліотеки своєю даровою науковою літературою.

Висловлюючи Високошанованим Жертводавцям, щиру подяку за підтримку нашої праці, ми маємо надію, що українське громадянство не відмовить нам своєї помочі й надалі. Просимо всі українські видавництва, книгарні й приватних осіб, що мають у своїм розпорядженні українські книжки, уділити їх часть для нашого „Бюра" — або безкоштовно, або у виміну на ті видання, що ми їх маємо забагато. (Кошти пересилки ми вразі потреби перейმемо на себе). Особливож до українських наукових і інших громадських інституцій адресуємо горяче прохання, надсилати нам по певній скількости кожного свого видання, наскільки вони не розсилають їх у власнім заряді до бібліотек. Бож у нашім інтересі є, щоб світ знав про нашу культурну працю. Тай приватним власникам більших книжкових запасів варт булоб поміркувати, чи не зробить українська книжка більше в їх приватнім інтересі, —розуміється, на дальшу мету, — стоячи до послуг західній публиці, що цікавиться питаннями Сходу і творить таким способом кадри нових інтересантів для української книжкової продукції, а ніж коли книжка довгі роки буде тліти в пивниці без надії на скорого купця.

Проф. д-р І. Мірчук.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний, член тов. ім. Ів. Франка, від. 103. У. Н. Союза в Милвокі, Віс., складаю подяку Головному Урядови за уділення мені запомоги в сумі 50 долярів з фонду запомогового.

Андрій Гатала.

Я, член бр. св. Георгія, від. 239 У. Н. Союза у Филаделфії, Па., складаю щиру подяку Головним Урядникам У. Н. Союза за уділення мені $50 запомоги з фонду запомогового.

Яцко Кучірка.

Я, нижче підписаний, складаю щиру подяку Головному Урядови У. Н. Союза за уділення мені запомоги з фонду запомогового в сумі $50, котрі то гроші в нинішній депресії дуже мені придалися. Наш Батько Союз дав мені поміч у моїм нещаснім положенню, бо вже 5 літ я не роблю, бо маю зломану ногу. За таку щедру запомогу я бажаю, щоб наш Батько Союз зріс у сто міліонів долярів і кличу всіх Українців: вступайте в члени У. Н. Союза, бо він в нещастю дасть поміч.

Теодор Кулявець,
член бр. Сош. св. Духа, від. 295 У. Н. С. в Акрон, О.

Я, нижче підписаний, член тов. ім. Тараса Шевченка, від. 281 У. Н. Союза в Байон, Н. Дж., складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50 долярів.

Григорій Ґамкало.

Я, Іван Кушак, член від. 171 У. Н. Союза в Голійок, Масс., складаю від себе дуже щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза і урядникам згаданого відділу за уділення мені запомоги в сумі $50 з фонду запомогового, котра мені дуже потрібна в моїй невилічимій хоробі.

Василь Бурко, секр.

Я, Йосиф Ґрисевич, член Бр. св. Ґеоргія, від. 135 У. Н. Союза в Смок Рун, Па., складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені $50 допомоги з фонду запомогового, котра мене заратувала в прикрому матеріяльному положенню.

Антін Клим, секр.

Я, член відділу 257 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови за уділення мені допомоги в сумі $50 з фонду допомогового з причини мого каліцтва, я й моя родина дуже бідуємо. Українців, котрі ще не є членами У. Н. Союза, закликаю вступати ще нині.

Михайло Сокіл,
Джерзи Сіті, Н. Дж.

ПОЛЬСЬКИЙ „КОРОЛЬ" ПЕРЕД СУДОМ.

Поляки мають таке чудовище в самій столиці Варшаві. Є це якийсь Вільський, що не признає президента Польщі, називає його узурпатором і раз-у-раз впевняє, що йому належиться польський престол. Це тому, бо він, мовляв, є в простій лінії з королівського польського роду й каже, що він є король Жигмонт IV. За ріжні обиди влада вже нераз притягала того „короля" перед суд та психіятри за кожним разом стверджували, що у Вільського „не всі дома" й процеси проти нього відкладали.

Та тепер уже мусів „король" Жигмонт IV." щось таки доброго наговорити, бо польські газети пишуть, що розправа таки відбудеться. А саме Вільський вислав до Найвищого Суду у Варшаві меморіял, що має всі зневажливі прикмети. Зачинається меморіял словами: „Найвищий Суде, одначе лише земський! Ти є пилом у порівнянні з тими силами, які покликали мене на короля Польщі". Прокуратура взвала Вільського, він ставився, сказав, що він почитальний та хоче відповідати за свій лист. Заповів, що виголосить „короteньку змістовну промову", яка займе найвище два-три дні часу.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

SVOBODA, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Народний податок.

Від членів Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. Союза, переслано до Обєднання народний податок за два місяці 1932 р.

По 50 центів: В. Гіль, О. Яцків, І. Бобовник, Ю. Гук, М. Косоноцький, С. Ленчук, С. Сайчук, С. Кіцей, Л. Кулич, М. Турчивський, Я. Осміловський, Й. Жарський, Я. Сай, С. Масак, М. Піґура, А. Тецюх, А. Лютий, М. Салюк, І. Грубець, А. Колісник, Л. Дума, І. Station, Станіславишин, Е. Баран, М. Заяць, А. Буско, С. Василюк, М. Стеґницький, В. Гойк, Т. Струж, Євка Дворніцька, С. Кот, С. Кот, С. Гриник, І. Миць, Й. Кірат, Танія Кшачковська, С. Ґріца, А. Ярош, А. Мазур, А. Корниль, Г. Шустикевич, О. Кухар, П. Грабар, А. Кірат, М. Левуш, А. Бордк, І. Демків, І. Ціліковський, Є. Підгурський; Р. Струж, В. Коваль по 25 ц. — Разом $24.50.

Н. Піґура.

ІХАВ ЛЯХ НА УКРАЇНУ.

Іхав Лях на Україну
Слави добувати,
Народ наш в свої кайдани
Хотів закувати.
Осідлав він стару шкапу,
По зуби взброївся;
Він на нашу Україну
Тяжко напосівся.
Над Дніпро аж він заїхав,
Шкапа утомилась,
Боячсь пустить її в воду,
Щоб не утопилась.
Між людей він тут заїхав,
Що онтам стояли
Край дороги, при церковці,
Й собі розмовляли.
"Na bok, psiakrew, hajdamaki!"
Зачав він кричати,
Тай мужикам попід носи
Шаблею махати.
А мужики мабуть ляцьких
Жартів ще не знали;
Ляха з коня істягнули,
Двацять буків дали.
"Nożowniki! Hajdamaki!
Hajdamackie plemię
Jak wy śmieli bić szlachcica
Tak na gołej ziemi."
Гнать зараз з України,
Що робить неславу!
Настрашився Лях тай чмихнув
Геть аж за Варшаву.
Гриць, Микита тай Гаврило
Так постановили:
Другий раз постелим камінь
І так будем били.

Василь Кацюбій.

Перша дівчина: Чи не гарна моя суконка? Я дістала її на мої дванцяті уродини.

Друга дівчина: Суконка гарна, та мене дивує, що тоді вже була така мода, як нині!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І НЕВІДОМА ІМПЕРІЯ.

(28)

Молодий напасник на дівчину не встиг отямитися, як почув, що могутня рука схопила його за плече й піднесла в повітря. Тарзан з силою відкинув його геть. Напасник звився Фастус. Дівчина здивовано й перелякано дивилася, хоч була й урадувана, що й вирятувано з прикрого становища. Фастус підвівся на ноги й перелякано оглядав свого противника. Він трохи зрадів, коли побачив, що його противник не має зброї.

Фастус вихватив з піхви свій меч і почав вибирати зручну хвилину до нападу. Тарзан також приготовився до оборони. Дівчина схопилася на ноги й подалася геть трохи в сторону, придивляючися в страху. Вона знала, що Фастус уміє добре володіти мечем, а противник його не був узброєний. Отож вона не мала й найменшого сумніву, що незнайомець упаде жертвою жорстокого, а тепер ще й осоромленого перед нею Фастуса.

Дівчина підійшла кілька кроків й опинилася між Тарзаном та Фастусом. Вона хотіла віддячитися свому оборонцеви тим, щоб не допустити до нападу на нього Фастуса. Та Тарзан схопив дівчину в руки й легко, як пірячко, поставив геть позаду себе, щоб вона не перешкаджала боротьбі. Тарзан був певний, що він добре провчить Фастуса. Та Фастус, побачивши таке поступовання противника, став більше обережним, стараючися наступати так, щоб напевно побідити.

Від першого нападу Фастус переконався, що має перед собою небувалого противника. Ніколи в життю він не бачив, щоб так зручно звивалася людина й так швидко міняла свої позиції. Кілька разів Фастусови здавалося, що він уже втопив свій меч у груди противника, але меч його лише свистів, розсікаючи повітря. Фастус почав уже томитися, а разом з тим ще більше лютитися, а Тарзан все звивався блискавкою.